

Skipulagsstofnun
Borgartún 7b
105 REYKJAVÍK

Garðabær, 15.3.2024
Málsnúmer: 202402-0048
SS

Efni: Umsögn um matsáætlun vegna breytinga á eldissvæðum Háafells í Ísafjarðardjúpi og aukningar á hámarkslífmassa.

Vísað er í tölvubréf frá Skipulagsstofnun, sem barst gegnum Skipulagsgátt þann 14. febrúar 2024. Þar er óskað eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um matsáætlun fyrir framkvæmd Háafells ehf. á 4.500 tonna aukningu hámarkslífmassa af laxi og regnbogasilungi og breytingum á eldissvæðum í Ísafjarðardjúpi.

Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér matsáætlunina og telur að í henni sé fjallað um helstu atriði sem þar þurfa að koma fram.

Breytingar á eldissvæðum eru frekar minniháttar, þó er um lítils háttar heildarstækkun á flatarmáli tveggja svæða að ræða og því einhver stækkun á áhrifasvæði starfseminnar. Aukning á hámarkslífmassa er í heild sinni veruleg eða nær tvöföldun á núverandi framleiðslu þegar mest er. Afar brýnt er að umhverfisáhrif af þessari breytingu verði gaumgæfilega kortlögð og að ákvarðanir teknar í framhaldi af umhverfismati hafi varúðarsjónarmið og vistkerfisnálgun að leiðarljósi.

Jákvætt er að samkvæmt matsáætluninni er stefnt að víðtækri umfjöllun um áhrif starfseminnar og þeirra breytinga á henni sem hér eru kynntar á fjölmarga umhverfisþætti, og að stuðst verði við margvísleg gögn og hugað að því að uppfæra og bæta við nýrri upplýsingum þegar þörf er á. Þar má nefna mat á áhrifum á botndýralíf, fiskistofna þ.m.t. villta laxastofna, fugla, sjávarspendýr og landslag. Sumt byggist á vöktun á núverandi starfssvæðum sem fyrirtækið stendur að og nauðsynlegt er að fjalla meira um í umhverfismatsskýrslu t.d. vöktun á fuglum og selum við sjókvíar.

Tekið er undir ábendingar í umsögnum Hafrannsóknarstofnunar og Umhverfisstofnunar sem birtar hafa verið í Skipulagsgátt um mikilvægi þess að í umhverfismatinu sé fjallað um samlegð við áformaða starfsemi annarra fyrirtækja á svæðinu og hvernig t.d. breytingar á nýtingu svæða hjá einum framleiðanda hefur áhrif á heildarmynd framleiðslu á svæðinu og umhverfisáhrifin. Ef öll áform um sjókvíaeldi í Ísafjarðardjúpi fá starfsleyfi er ljóst að þéttleiki eldissvæða verður mjög mikill og áhrifasvæðið stórt og ef skortur er á samlegð í stýringu og skipulagi starfsemi ólíka aðila skapast töluverð hættu á að upp komi tilfelli um alvarleg umhverfisáhrif s.s. sleppingar, lúsasmit og jafnvel losun næringarefna umfram burðarþol svæðis. Það verður að forðast með öllum mætti svo enginn skaði verði fyrir auðugt og verðmætt lífríki Ísafjarðardjúps og nágrennis. Náttúrufræðistofnun hefur í umsögn sinni, dags. 10. janúar 2024, um drög að nýjum lögum um lagareldi, sem matvælaráðuneytið hefur kynnt, fagnað því að einungis eigi að veita rekstrarleyfi fyrir einn rekstraraðila innan hvers smitvarnasvæðis og ber vonir um að það gangi eftir og verði innleitt í skipulag sjókvíaeldis í Ísafjarðardjúpi.

Einnig er tekið undir ábendingu Umhverfisstofnunar um að gera betur grein fyrir hvernig brugðist verður við breytingum á tímalínu t.d. vegna frestunar á útsetningu ef svæði hafa ekki jafnað sig eftir hvíld. Sérstaklega því hvíldarsvæði innan við Æðey má ekki nota fyrir frjóan lax.

Jákvætt er að í umhverfismatinu verði skoðaðar ýmsar sviðsmyndir sem mögulega verða teknar inn í rekstur í framtíðinni svo sem breytingar á fyrirkomulagi fóðrunar til að draga úr losun örplasts, tilraunir með lokaðar kvíar til að minnka úr hættu á lúsaálagi o.fl.

Náttúrufræðistofnun er tilbúin til frekari ráðgjafar um þá efnisþætti er tengjast fagsviði stofnunarinnar og sem minnst er á í matsáætluninni t.d. tillögur stofnunarinnar um verndarsvæði fyrir fugla og seli og vöktun á þessum lífríkisþáttum.

Náttúrufræðistofnun gerir ekki frekari athugasemdir við matsáætlunina að svo stöddu en mun veita umsögn um umhverfismatsskýrsluna.

Virðingarfyllst,

Snorri Sigurðsson
Sviðsstjóri náttúruverndarsviðs

